

ТЕОРЕТИЧНІ Й ІСТОРИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ

Досліджено сучасний етап розвитку логістики, який визначається двома основними факторами: глобалізація світової економіки та глобальна науково-технічна революція. Виявлено, що розвиток галузей економіки потребує залучення додаткових резервів з метою розширення виробничих потужностей підприємств, зберігання, переробки й транспортування продукції, товарів. Обґрунтовано, що застосування логістики на підприємстві має здійснюватись системно.

***Ключові слова:** розвиток, логістика, логістичне управління, логістична концепція.*

Діяльність будь-якого підприємства можна охарактеризувати як процес, що постійно повторюється, тому логістичне управління можна розглядати як замкнений управлінський цикл, який також постійно повторюється. Як циклічний процес логістичне управління розглядають з позицій структурного, процесного та функціонального підходів, які тісно пов'язані між собою. Логістичне управління органічно пов'язане з теорією і практикою маркетингу та менеджменту, тобто ув'язкою виробництва і реалізації товарів з реальним платоспроможним попитом покупців, стимулюванням реалізації шляхом реклами товарів, гнучкої політики цін і торгових націнок (знижок), пошуком нових сфер діяльності для отримання доходів. Діалектична взаємодія і взаємопроникнення логістики, маркетингу та менеджменту дають в сукупності економічний ефект [1].

Логістична концепція проголошує необхідність виявляти індивідуальні потреби споживачів і відповідати на них, спрямовуючи наявні ресурси на їх повне задоволення. Основоположна ідея полягає в тому, що найбільшого успіху досягають ті компанії, всі продуктивні дії яких у поєднанні дозволяють виправдати очікування споживачів. Оскільки логістика забезпечує запити споживачів, пов'язані з часом і місцем наявності продуктів, а також до супутніх послуг, можна стверджувати, що управління логістикою – це управління обслуговуванням споживачів. Історично склалися два принципово різних науково-практичних напрямки розвитку логістики – у військовій справі й у математиці. Етапи історичного розвитку логістики та логістичного управління були обумовлені: об'єктивними тенденціями на ринку; широтою розуміння можливостей логістичного підходу та рівнем розробки концепцій, методів і моделей логістичного управління; складністю логістичного управління; рівнем розвитку технічних засобів обробки і передачі даних [2].

Виявлено, що окремо виділяють чотири послідовні етапи розвитку логістики. На першому етапі розглядається процес фрагментації (1920-1950рр.) – становлення засад логістики, а також формування інструментів управління матеріальними потоками та зниження загальних витрат. Для етапу характерний фрагментарне управління матеріальними потоками, оптимізація перевезень, а критеріями ефективності виступають: мінімальна ціна за перевезення при

використанні транспорту загального користування або мінімальні витрати на транспортування [3].

Другий етап (50-70-ті рр. XX ст.) розглядається як період концептуалізації, розвитку логістики, як складової маркетингу, пошуку нових шляхів зниження витрат виробництва і збуту за умови розвитку комп'ютерних і інформаційних технологій [1]. Здійснюється поява логістичного сервісу та перших логістичних концепцій. Критеріями ефективності виступають: мінімум загальних витрат на матеріальний розподіл; максимум прибутку фірми від логістичних операцій, ліквідується процес складування. З'являється закупівельна, виробнича та транспортна логістика [3].

Третій етап (80-90-ті рр. XX ст.) – період інтегральної концепції логістики (за Д. Бауерсоком – період «логістичного ренесансу»). Після Другої світової війни корпорації почали стежити за задоволеністю клієнтів, а логістика отримала подальший розвиток. Етап характеризується революцією в інформаційних технологіях, що призвело до розуміння необхідності управління не тільки матеріальними, але й інформаційними потоками [3]. З'являються нові види логістики – інформаційна, міжнародна, будівельна та логістичне управління спеціалізованими фірмами [3].

Четвертий етап становлення логістики (95-ті р. XX ст.) – новітній етап розвитку логістики (за В. Омельченко – етап глобалізації). Саме інтенсивна глобалізація вплинула на подальші зміни в теорії та практиці логістики. Це сприяло створенню національних та міжнародних спеціалізованих союзів та асоціацій логістики, які крім підрозділів, що займаються просуванням потоків, мають дослідницькі центри, консультаційні відділи, банки інформації, учбові центри та ін [5]. Відбулось об'єднання логістичних операцій підприємства у повний логістичний ланцюг (закупівля – виробництво – збут), а також управління матеріальними та супроводжуваними потоками, створення міжнародних логістичних систем, масове застосування логістичних технологій [3].

Сучасний етап розвитку логістики визначають два основні фактори: глобалізація світової економіки; глобальна науково-технічна революція.

Виявлено, що логістична система управління на цьому етапі максимально ускладнюється. Розвиток галузей економіки потребує залучення додаткових резервів з метою розширення виробничих потужностей підприємств, зберігання, переробки й транспортування продукції, товарів. Саме логістика дозволяє пов'язати економічні інтереси виробника продукції та її споживача. У міру виникнення і розвитку нових організаційних форм, що реалізують процеси руху товару, все більшого значення набувають інтеграційні форми управління та координації, забезпечення логістичних процесів взаємодії підприємств-виробників, споживачів, посередників, складів і транспорту[2].

Отже, застосування логістики на підприємстві має здійснюватись системно. Виділяють чотири послідовні стадії розвитку логістичних систем. Перша стадія розвитку логістики має такі характерні риси: підприємства працюють на основі виконання змінно-добових планових завдань; форма

управління логістикою найменш удосконалена; сфера дій логістичної системи пов'язана тільки із організацією збереження готової продукції та її транспортуванням. Система діє за принципом безпосереднього реагування на щоденні коливання попиту та проблеми у процесі розподілу продукції. Дієвість системи логістики на цій стадії її розвитку на підприємстві оцінюється величиною частки витрат на транспортування та інші операції по розподілу продукції у загальному прибутку підприємства [4].

Список використаних джерел:

1. Кобзева К.В. Теоретичне обґрунтування становлення логістики як науки / К. В. Кобзева // Економіка, Менеджмент, Підприємництво. Збірник наукових праць: Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2007. – №18. – С.61–66.
2. Алесинская Т. В. Основы логистики. Общие вопросы логистического управления / Т. В. Алесинская. – Т.: Изд-во ТРТУ, 2005. – 121 с.
3. Мельник О. В. Нові концептуальні підходи в логістиці [Електронний ресурс] / О. В. Мельник // Ефективна економіка. – 2013. – № 2. – Режим доступу до журналу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
4. Вишневська О.М. Теоретичні засади і особливості логістичної діяльності підприємств / О.М. Вишневська, С.В. Човага, С.В. Волошиновський // Глобальні та національні проблеми економіки. [Електронне видання]. — Випуск 20, Миколаїв, 2017. — Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/20-2017/52.pdf> (Index Copernicus ISSN: 2413-3965).
5. Поканевич Ю. В. Управління, як складна багатовимірна категорія [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://eztuir.ztu.edu.ua/2185/1/44.pdf>.
6. Вишневська О.М. Особливості логістичних систем сільськогосподарських підприємств / О.М. Вишневська, Т.В. Двойнісюк, С.В. Шигида // Глобальні та національні проблеми економіки [Електронне видання]. — Випуск 7, Миколаїв, 2015. — С. 106–109. (Index Copernicus: ICV 2015: 36.92).

V. Pigarova. Theoretical and historical basics of logistics development.

Summary

The present stage of the development of logistics, which is determined by two main factors: the globalization of the world economy and the global scientific and technological revolution, is explored. It has been revealed that the development of the branches of the economy requires the attraction of additional reserves in order to expand the production capacities of enterprises, storage, processing and transportation of products and goods. It is substantiated that the use of logistics at the enterprise should be carried out systematically.

Key words: development, logistics, logistics management, logistic concept.

Науковий керівник: Вишневська О.М., доктор економічних наук, професор, декан обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету, м. Миколаїв, Україна

Чабаненко О.О.

*Магістр 1 курс спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
Chabanenko2313@gmail.com*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ У ГАРАНТУВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Досліджено, що глобалізаційні зміни і тенденції є викликом економічній безпеці країни на світовому рівні, де національна економіка держави, стає більш відкритою та прозорою. Обґрунтовано, що враховуючи стрімкі тенденції глобалізаційного впливу на соціально-економічне життя держав, є необхідність адаптаційних підходів у гарантуванні економічної безпеки держави через мінімізацію глобальних ризиків.

Ключові слова: глобалізація, економічна безпека, ризик.